

Denkstof

Een vrouw liep langs een kerk waar drie ambachtslieden aan het werk waren. Ze vroeg aan de eerste metselaar wat hij aan het doen was. “O, zei de man, mijn baas draagt me op van de stenen die daar liggen een muur te maken, dus dan doe ik dat.” De vrouw liep naar de tweede metselaar en stelde hem dezelfde vraag. “Ik moet geld verdienen want mijn kinderen moeten eten en de huur moet worden betaald. Dus stapel ik stenen.” Bij de derde man aangekomen antwoordde deze: “Samen met mijn collega’s bouw ik mee aan een prachtige kerk en als ik over veertig jaar hier met mijn kleinkinderen langs loop kan ik ze wijzen op de kerk en vertellen dat opa zijn steentje heeft bijgedragen aan dat mooie kerkgebouw.”

Pegels of toewijding?

Ook bij ambachten gaat het vaak over de getallen, over geld. Er zijn echter ook elementen aan het uitoefenen van een ambacht op het vlak van moraal en ethiek die van belang zijn voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen. De meeste ambachtslieden kiezen namelijk bewust voor hun vak. Vanuit liefde, toewijding en aandacht wordt het vak uitgeoefend. Oefent de fysiotherapeut een ambacht uit? Niet in de letterlijke definitie van het maken van een stoffelijk goed. Wel in de zin dat werken als fysiotherapeut een bewuste keuze is vanuit toewijding, interesse in de mens en de wens zorg te verlenen. Natuurlijk moet er ook geld verdiend worden, maar dat is niet de primaire drijfveer, hetzelfde telt bijvoorbeeld bij leraren, agenten en in de verpleging.

Apathie of aanpakken?

Als je de huidige sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen op wereldwijd niveau gaat bekijken dan is het nauwelijks te overzien. Het is complex en alles grijpt op een niet te ontwarren

manier in elkaar. We zijn onderdeel van globale veranderingen en hebben als individu weinig of geen directe invloed om het tij te keren. Zwaarmoedigheid en apathie liggen daarmee op de loer. “Ik kan er toch niets aan doen” en “ze moeten het maar oplossen.” Maar net zoals een groot gebouw bestaat uit veel kleine stenen, bestaan dergelijke omvangrijke ontwikkelingen uit ontelbare veranderingen op microniveau. Het zijn die ontwikkelingen op microniveau waar we wel degelijk invloed op kunnen uitoefenen en waarmee we indirect, door de onderlinge verbanden tussen systemen, ook het grotere geheel kunnen beïnvloeden. Zelfs het complexe en logge zorgstelsel.

Wees als een vakman/vrouw

Dat klinkt mooi, maar hoe doen we dat? Door te zijn als een ambachtsman. Een voorbeeld: volgens de AD-Oliebollentest was Richard Visser een aantal maal de beste oliebolbakker van Nederland. De industrieel gebakken bollen van de grote supermarktketens eindigden steeds in de onderste regionen van de ranglijst. Richard bereidt zijn olieballen met liefde, toewijding en de juiste receptuur, die zo nodig elk jaar wordt verbeterd. En niet onbelangrijk: hij zal ongetwijfeld op het juiste moment hard werken. Liefde is ongrijpbaar, we weten dat het bestaat, maar het is niet tastbaar. Het is een kracht die tot goede dingen leidt en het is blijkbaar ook te proeven. Hetzelfde geldt ook voor zoiets als toewijding. Duidelijk is dat als je iets met liefde, aandacht en toewijding doet, het duurzaam waarde creëert en iedereen moois brengt. Dat geldt niet alleen voor olieballen, maar ook voor mensen en het verlenen van medische zorg. Uit onderzoek is gebleken dat dit een positief effect heeft op behandelresultaten.

Dus bedrijven en instellingen die liefdeloze rommel maken, verstikken in bureaucratie, geautomatiseerde helpdesks hebben, prikklokken gebruiken, duurzaamheid zien als marketinginstrument, problemen denken te kunnen aanpakken met nog meer regels, hun medewerkers beschouwen als “resources” in plaats van hun belangrijkste kapitaal, op hun verpakking schreeuwen: “Vernieuwd recept!” als ze er 1 gram minder zout in hebben gedaan: Wordt een vakman zoals een horlogemaker, fysiotherapeut, rietdekker, barbier of leraar!

Peter van Beuningen